NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 662/2009

ze dne 13. července 2009,

kterým se zřizuje postup pro sjednávání a uzavírání dohod mezi členskými státy a třetími zeměmi ve zvláště vymezených věcech v oblasti práva rozhodného ve smluvních a mimosmluvních závazkových vztazích

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 61 písm. c), článek 65 a čl. 67 odst. 5 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy [1],

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Hlava IV části třetí Smlouvy poskytuje právní základ pro přijímání právních předpisů Společenství v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech.

(2) Soudní spolupráce v občanských věcech mezi členskými státy a třetími zeměmi byla tradičně upravována dohodami mezi členskými státy a třetími zeměmi. Tyto dohody, kterých je značný počet, často odrážejí zvláštní vazby mezi členským státem a třetí zemí a mají poskytovat vhodný právní rámec vyhovující zvláštním potřebám dotyčných stran.

(3) Článek 307 Smlouvy vyžaduje, aby členské státy použily všech vhodných prostředků k odstranění jakýchkoli neslučitelností mezi *acquis* Společenství a mezinárodními dohodami uzavřenými mezi členskými státy a třetími zeměmi. Z toho může vyplynout potřeba takové dohody znovu sjednat.

(4) Aby byl zajištěn vhodný právní rámec vyhovující zvláštním potřebám daného členského státu ve vztahu ke třetí zemi, může rovněž vzniknout zjevná potřeba uzavřít nové dohody se třetími zeměmi, které se budou týkat oblastí občanských věcí, na něž se vztahuje hlava IV části třetí Smlouvy.

(5) Soudní dvůr Evropských společenství potvrdil ve svém posudku 1/03 ze dne 7. února 2006 v souvislosti s uzavřením nové Luganské úmluvy, že Společenství získalo výlučnou pravomoc uzavírat se třetími zeměmi mezinárodní dohody, jako je Luganská úmluva, ve věcech, jež se týkají pravidel stanovených v nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech [2] („Brusel I“).

(6) Je na Společenství, aby na základě článku 300 Smlouvy uzavíralo dohody mezi Společenstvím a třetími zeměmi ve věcech, které spadají do výlučné pravomoci Společenství.

(7) Článek 10 Smlouvy vyžaduje, aby členské státy usnadnily plnění poslání Společenství a aby se zdržely jakýchkoli opatření, jež by mohla ohrozit dosažení cílů Smlouvy. Tato povinnost loajální spolupráce se uplatňuje obecně a není závislá na tom, zda je pravomoc Společenství výlučná, či nikoli.

(8) Pokud jde o dohody se třetími zeměmi ve zvláště vymezených občanských věcech spadajících do výlučné pravomoci Společenství, měl by být zaveden ucelený a transparentní postup, kterým by se členskému státu udělovalo zmocnění změnit stávající dohodu nebo sjednat a uzavřít dohodu novou, zejména pokud Společenství samotné nevyjádřilo záměr uplatnit svou vnější pravomoc uzavřít dohodu na základě stávajícího nebo zamýšleného mandátu k jednání. Tímto postupem by neměla být dotčena výlučná pravomoc Společenství ani články 300 a 307 Smlouvy. Tento postup je třeba považovat za výjimečné opatření, jehož věcná a časová působnost by měla být omezena.

(9) Toto nařízení by se nemělo použít, pokud Společenství již uzavřelo s dotyčnou třetí zemí dohodu ve stejné věci. Dvě dohody by měly být považovány za dohody ve stejné věci pouze v rozsahu, ve kterém věcně upravují stejné zvláštní právní otázky. Ustanovení, která pouze uvádějí obecný záměr spolupracovat v těchto otázkách, by neměla být považována za ustanovení ve stejné věci.

[1] Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 7. května 2009 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 7. července 2009.

[2] Úř. věst. L 12, 16.1.2001, s. 1.

(10) Ve výjimečných případech by se toto nařízení mělo vztahovat rovněž na určité regionální dohody mezi několika členskými státy a několika třetími zeměmi, například dvěma či třemi, které mají za cíl řešit místní situace a které nejsou otevřeny k přístupu dalším státům.

(11) Aby se zajistilo, že dohoda zamýšlená členským státem nebude mít za následek neúčinnost práva Společenství a nenaruší řádné fungování systému založeného tímto právem, ani nenaruší politiku Společenství v oblasti vnějších vztahů, jak o ní Společenství rozhodlo, mělo by se od dotyčného členského státu vyžadovat, aby oznámil svůj záměr Komisi s cílem získat zmocnění jak k zahájení formálního jednání o dohodě nebo k pokračování v něm, tak i k uzavření dohody. Toto oznámení by mělo být učiněno dopisem nebo elektronickými prostředky. Mělo by obsahovat všechny příslušné informace a dokumentaci umožňující Komisi posoudit očekávaný dopad výsledku jednání na právo Společenství.

(12) Mělo by se posoudit, zda existuje dostatečný zájem Společenství na uzavření dvoustranné dohody mezi Společenstvím a dotyčnou třetí zemí, nebo případně na nahrazení stávající dvoustranné dohody mezi členským státem a třetí zemí dohodou uzavřenou Společenstvím. Za tímto účelem by měly být všechny členské státy informovány o každém oznámení týkajícím se dohody zamýšlené některým členským státem, které Komise obdrží, aby měly možnost projevit svůj zájem připojit se k iniciativě oznamujícího členského státu. Pokud by z této výměny informací vyplynul dostatečný zájem Společenství, měla by Komise zvážit navržení mandátu k jednání s cílem uzavřít dohodu mezi Společenstvím a dotyčnou třetí zemí.

(13) Vyžaduje-li Komise od členského státu další informace v souvislosti s posouzením, zda by tento členský stát měl být zmocněn k zahájení jednání se třetí zemí, neměla by tato žádost mít vliv na lhůty, v nichž má Komise vydat odůvodněné rozhodnutí o žádosti tohoto členského státu.

(14) Komise by při udělení zmocnění k zahájení formálního jednání měla mít možnost, je-li to nutné, navrhnout hlavní zásady pro jednání nebo požádat, aby do zamýšlené dohody byla zahrnuta určitá ustanovení. O záležitostech spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení by měla být Komise během jednotlivých fází jednání plně informována a mělo by jí být umožněno účastnit se jednání o těchto záležitostech jako pozorovatel.

(15) Při oznámení svého záměru zahájit jednání s třetí zemí by měly být členské státy povinny Komisi informovat pouze o záležitostech, které jsou pro posouzení Komise významné. Zmocnění udělené Komisí a případné hlavní zásady pro jednání či případné neudělení zmocnění by se měly týkat pouze záležitostí spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení.

(16) Všechny členské státy by měly být informovány o všech oznámeních zaslaných Komisi ohledně zamýšlených nebo sjednávaných dohod a o všech odůvodněných rozhodnutích přijatých Komisí podle tohoto nařízení. Toto sdělování informací by však mělo být plně v souladu s případnými požadavky na zachování důvěrnosti.

(17) Evropský parlament, Rada a Komise by měly zajistit, aby bylo se všemi informacemi, které jsou označené jako důvěrné, zacházeno v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise ([1]).

(18) Jestliže Komise nehodlá na základě svého posouzení udělit zmocnění k zahájení formálního jednání nebo k uzavření sjednané dohody, měla by před tím, než vydá své odůvodněné rozhodnutí, sdělit stanovisko dotyčnému členskému státu. V případě, že se jedná o neudělení zmocnění k uzavření sjednané dohody, mělo by být stanovisko předloženo rovněž Evropskému parlamentu a Radě.

(19) Aby se zajistilo, že sjednaná dohoda nebude představovat překážku v provádění vnější politiky Společenství v oblasti soudní spolupráce v občanských a obchodních věcech, měla by dohoda upravovat buď své úplné nebo částečné vypovězení v případě, že dojde k uzavření pozdější dohody mezi Společenstvím nebo mezi Společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a stejnou třetí zemí na straně druhé ve stejné věci, nebo přímé nahrazení příslušných ustanovení dohody ustanoveními takové pozdější dohody.

(20) Měla by být přijata přechodná ustanovení pro případy, kdy v době vstupu tohoto nařízení v platnost členský stát již zahájil jednání o dohodě se třetí zemí nebo již taková jednání dokončil, avšak dosud nevyjádřil svůj souhlas s tím, aby byl dohodou vázán.

([1]) Úř. věst. L 145, 31.5.2001, s. 43.

(21) Komise by měla svou zprávu o uplatňování tohoto nařízení předložit nejdříve po osmi letech po přijetí tohoto nařízení, aby se zajistilo, že zkušenosti získané používáním tohoto nařízení budou dostatečné. V této zprávě by Komise v rámci výkonu svých pravomocí měla potvrdit dočasnou povahu tohoto nařízení, nebo posoudit, zda by toto nařízení mělo být nahrazeno novým nařízením upravujícím stejné věci nebo nařízením, které by se vztahovalo i na jiné záležitosti náležející do výlučné pravomoci Společenství a upravené jinými nástroji Společenství, jak je uvedeno v 5. bodě odůvodnění.

(22) Pokud Komise ve zprávě, kterou předloží, potvrdí dočasnou povahu tohoto nařízení, měly by mít členské státy i po předložení zprávy možnost uvědomit Komisi o probíhajícím nebo již oznámeném jednání s cílem získat zmocnění k zahájení formálního jednání.

(23) V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v článku 5 Smlouvy toto nařízení nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné k dosažení jeho cíle.

(24) V souladu s článkem 3 Protokolu o postavení Spojeného království a Irska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, oznámily Spojené království a Irsko své přání účastnit se přijímání a používání tohoto nařízení.

(25) V souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, se Dánsko neúčastní přijímání tohoto nařízení a toto nařízení pro ně není závazné ani použitelné,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

1. Toto nařízení zavádí postup, kterým se jednotlivým členským státům povoluje změnit stávající dohodu nebo sjednat a uzavřít novou dohodu se třetí zemí za podmínek stanovených v tomto nařízení.

Tímto postupem nejsou dotčeny pravomoci Společenství a členských států.

2. Toto nařízení se použije na dohody ve zvláště vymezených věcech spadajících zcela nebo zčásti do oblasti působnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) [1] a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) [2].

3. Toto nařízení se nepoužije, pokud Společenství již uzavřelo s dotyčnou třetí zemí dohodu ve stejné věci.

Článek 2

Definice

1. Pro účely tohoto nařízení se „dohodou“ rozumí:

a) dvoustranná dohoda mezi členským státem a třetí zemí;

b) regionální dohoda uzavřená mezi omezeným počtem členských států a třetích zemí sousedících s členskými státy, která má za cíl řešit místní situace a která není otevřená k přístupu dalším státům.

2. V souvislosti s regionálními dohodami uvedenými v odst. 1 písm. b) se v tomto nařízení členským státem rozumějí dotčené členské státy a třetí zemí rozumějí dotčené třetí země.

Článek 3

Oznámení Komisi

1. Pokud členský stát hodlá zahájit jednání za účelem změny stávající dohody nebo uzavření nové dohody spadající do oblasti působnosti tohoto nařízení, oznámí svůj záměr písemně Komisi co nejdříve před zamýšleným zahájením formálního jednání.

2. Oznámení obsahuje případný opis stávající dohody, pracovní verze dohody nebo návrhu dohody a jakékoli další významné dokumenty. Členský stát popíše předmět jednání a vymezí otázky, jež mají být v zamýšlené dohodě řešeny, nebo ustanovení stávající dohody, jež je třeba změnit. Členský stát může poskytnout jakékoli další doplňující informace.

Článek 4

Posouzení Komise

1. Komise po obdržení oznámení uvedeného v článku 3 posoudí, zda členský stát může zahájit formální jednání.

[1] Úř. věst. L 177, 4.7.2008, s. 6.
[2] Úř. věst. L 199, 31.7.2007, s. 40.

2. Při tomto posuzování Komise nejprve ověří, zda se v následujících 24 měsících nepřipravuje zvláštní mandát k jednání s cílem uzavřít dohodu Společenství s dotyčnou třetí zemí. Pokud tomu tak není, Komise posoudí, zda jsou splněny všechny tyto podmínky:

a) dotyčný členský stát poskytl informace dokládající, že má zvláštní zájem na uzavření dohody vzhledem k hospodářským, zeměpisným, kulturním, historickým, sociálním nebo politickým vazbám mezi daným členským státem a dotyčnou třetí zemí;

b) z informací poskytnutých členským státem lze usoudit, že zamýšlená dohoda nebude mít za následek neúčinnost práva Společenství a že nenaruší řádné fungování systému založeného tímto právem a

c) zamýšlená dohoda by nenarušila cíle ani účel politiky Společenství v oblasti vnějších vztahů, jak o ní Společenství rozhodlo.

3. Pokud informace poskytnuté členským státem pro posouzení nedostačují, může Komise požádat o doplňující informace.

Článek 5

Zmocnění k zahájení formálního jednání

1. Pokud zamýšlená dohoda splňuje podmínky stanovené v čl. 4 odst. 2, vydá Komise do 90 dnů od obdržení oznámení podle článku 3 odůvodněné rozhodnutí o žádosti členského státu, kterým jej zmocňuje k zahájení formálního jednání o dohodě.

Je-li to nutné, může Komise navrhnout hlavní zásady pro jednání a může požádat o zahrnutí určitých ustanovení do zamýšlené dohody.

2. Zamýšlená dohoda musí obsahovat ustanovení, které upravuje:

a) buď úplné nebo částečné vypovězení dohody v případě uzavření pozdější dohody mezi Společenstvím nebo Společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a stejnou třetí zemí na straně druhé, která se týká stejné věci;

b) nebo přímé nahrazení příslušných ustanovení dohody ustanoveními pozdější dohody uzavřené mezi Společenstvím nebo Společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a stejnou třetí zemí na straně druhé, která se týká stejné věci.

Ustanovení podle prvního pododstavce písm. a) by mělo znít přibližně takto: „(název členského státu nebo států) tuto dohodu částečně nebo úplně vypoví, pokud a jakmile Evropské společenství nebo Evropské společenství a jeho členské státy uzavřou dohodu s (název třetí země nebo zemí) ve stejných občanských věcech, jako jsou věci upravené touto dohodou.“

Ustanovení podle prvního pododstavce písm. b) by mělo znít přibližně takto: „Tato dohoda nebo některá ustanovení této dohody nelze použít ode dne vstupu v platnost dohody mezi Evropským společenstvím nebo Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a (název třetí země nebo zemí) na straně druhé, pokud jde o věci upravené uvedenou dohodou.“

Článek 6

Neudělení zmocnění k zahájení formálního jednání

1. Pokud Komise na základě svého posouzení podle článku 4 nehodlá udělit zmocnění k zahájení formálního jednání o zamýšlené dohodě, předloží dotčenému členskému státu své stanovisko do 90 dnů od obdržení oznámení uvedeného v článku 3.

2. Dotyčný členský stát může Komisi do 30 dnů od obdržení jejího stanoviska požádat, aby s ním zahájila diskusi s cílem nalézt řešení.

3. Pokud dotyčný členský stát nepožádá Komisi o zahájení diskuse ve lhůtě stanovené v odstavci 2, vydá Komise odůvodněné rozhodnutí o žádosti tohoto členského státu do 130 dnů od obdržení oznámení uvedeného v článku 3.

4. Proběhne-li diskuse uvedená v odstavci 2, vydá Komise odůvodněné rozhodnutí o žádosti členského státu do 30 dnů po ukončení diskuse.

Článek 7

Účast Komise na jednání

V záležitostech spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení se Komise může účastnit jednání mezi členským státem a třetí zemí jako pozorovatel. Pokud se Komise neúčastní jednání jako pozorovatel, je během jednotlivých fází jednání informována o jeho průběhu a výsledcích.

Článek 8

Zmocnění k uzavření dohody

1. Před podpisem sjednané dohody oznámí dotyčný členský stát výsledky jednání Komisi a předá jí znění dohody.

2. Komise po obdržení tohoto oznámení posoudí, zda sjednaná dohoda:

a) splňuje podmínku stanovenou v čl. 4 odst. 2 písm. b);

b) splňuje podmínku stanovenou v čl. 4 odst. 2 písm. c), vyvstanou-li v souvislosti s touto podmínkou nové a výjimečné okolnosti, a

c) splňuje požadavek podle čl. 5 odst. 2.

3. Pokud sjednaná dohoda splňuje podmínky a požadavky uvedené v odstavci 2, vydá Komise do 90 dnů od obdržení oznámení uvedeného v odstavci 1 odůvodněné rozhodnutí o žádosti členského státu, kterým jej zmocní dohodu uzavřít.

Článek 9

Neudělení zmocnění k uzavření dohody

1. Pokud Komise na základě svého posouzení podle čl. 8 odst. 2 nehodlá udělit zmocnění k uzavření sjednané dohody, předloží dotčenému členskému státu a Evropskému parlamentu a Radě stanovisko do 90 dnů od obdržení oznámení uvedeného v čl. 8 odst. 1.

2. Dotyčný členský stát může Komisi do 30 dnů od obdržení jejího stanoviska požádat, aby s ním zahájila diskusi s cílem nalézt řešení.

3. Pokud dotyčný členský stát nepožádá Komisi o zahájení diskuse ve lhůtě stanovené v odstavci 2, vydá Komise odůvodněné rozhodnutí o žádosti tohoto členského státu do 130 dnů od obdržení oznámení uvedeného v čl. 8 odst. 1.

4. Proběhne-li diskuse uvedená v odstavci 2, vydá Komise odůvodněné rozhodnutí o žádosti členského státu do 30 dnů po ukončení diskuse.

5. Komise oznámí své rozhodnutí Evropskému parlamentu a Radě do 30 dnů od jeho vydání.

Článek 10

Důvěrnost

Členský stát může při poskytování informací Komisi podle článku 3, čl. 4 odst. 3 a článku 8 uvést, zda má být některá z informací považována za důvěrnou a zda mohou být poskytnuté informace sdíleny s dalšími členskými státy.

Článek 11

Poskytování informací členským státům

Komise zasílá členským státům oznámení, která obdržela podle článků 3 a 8, v případě potřeby s přiloženou dokumentací, a všechna svá odůvodněná rozhodnutí podle článků 5, 6, 8 a 9 s výhradou požadavků na zachování důvěrnosti.

Článek 12

Přechodná ustanovení

1. Pokud v době, kdy toto nařízení vstoupí v platnost, členský stát již zahájil jednání o dohodě se třetí zemí, použijí se články 3 až 11.

Pokud to dovoluje fáze, v níž se jednání nachází, může Komise navrhnout hlavní zásady pro jednání nebo žádat zahrnutí určitých ustanovení, jak je uvedeno v čl. 5 odst. 1 druhém pododstavci a odst. 2.

2. Pokud v době, kdy toto nařízení vstoupí v platnost, členský stát již dokončil jednání, ale dosud neuzavřel dohodu, použije se článek 3, čl. 8 odst. 2 až 4 a článek 9.

Článek 13

Přezkum

1. Nejdříve 13. července 2017 předloží Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru zprávu o uplatňování tohoto nařízení.

2. Tato zpráva:

a) buď potvrdí, že je vhodné, aby toto nařízení pozbylo platnosti dnem stanoveným v souladu s čl. 14 odst. 1, nebo

b) doporučí, aby bylo toto nařízení k uvedenému dni nahrazeno novým nařízením.

3. Pokud zpráva doporučí nahrazení tohoto nařízení, jak je uvedeno v odst. 2 písm. b), je doprovázena vhodným legislativním návrhem.

Článek 14

Pozbytí platnosti

1. Toto nařízení pozbývá platnosti tři roky po předložení zprávy uvedené v článku 13 Komisí.

Lhůta tří let uvedená v prvním pododstavci začíná běžet prvním dnem měsíce následujícího po předložení zprávy Evropskému parlamentu nebo Radě, v závislosti na tom, co nastane později.

2. Bez ohledu na pozbytí platnosti tohoto nařízení ke dni stanovenému v souladu s odstavcem 1 mohou veškerá jednání, která k tomuto dni probíhají a která byla členským státem zahájena podle tohoto nařízení, pokračovat a být dokončena v souladu s tímto nařízením.

Článek 15

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné v členských státech v souladu se Smlouvou o založení Evropského společenství.

V Bruselu dne 13. července 2009.

Za Evropský parlament
předseda
H.-G. PÖTTERING

Za Radu
předseda
E. ERLANDSSON